

Załącznik nr 3
Urzednicy słuchają Seniorów. Seniorzy projektują – manual dla prowadzących
„Urzednicy słuchają Seniorów. Seniorzy badają i projektują”

WPROWADZENIE

Pierwszy warsztat kompetencyjny przeznaczony jest dla aktywnych seniorów deklarujących udział w projekcie, w którym będą badali seniorów z sąsiedztwa, w tym także mniej aktywnych. Pierwszym krokiem jest wspólne określenie problematyki badawczej, wspólne zastanowienie się nad obszarami, które należy poruszyć w badaniach oraz sformułowanie kluczowych pytań, które powinny pojawić się w scenariuszu rozmowy.

CELE SZKOLENIA

Cel główny:

- Zdefiniowanie i określenie głównych obszarów badawczych oraz kluczowych pytań kwestionariuszowych do badań w społeczności sąsiedzkiej z seniorami, w tym także mniej aktywnymi.

Cele szczegółowe:

- Poznanie wstępne różnych typów metod i technik badawczych.
- Identyfikacja kwestii i obszarów szczególnie istotnych dla jakości życia seniora. Nazwanie tych obszarów i próba zidentyfikowania szczegółowych kwestii wraz z kluczowymi pytaniami.
- Nazywanie obszarów/kwestii do obserwacji przez seniorów.

Czas – 4 godziny

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „GENERATOR INNOWACJI. SIECI WSPARCIA 2” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt realizowany przez PCG Polska Sp. z o. o. w partnerstwie z Towarzystwem Inicjatyw Twórczych "e".

Czas	Przebieg prac	Odpowiedzialność, potrzebne materiały
20 min	Wprowadzenie – Przywitanie się i przedstawienie celu spotkania. <i>Spotkanie odbywa się w ramach projektu „Urzędnicy słuchają seniorów. Seniorzy badają i projektują”, realizowanego przez wykonawców. Projekt ma na celu zbadanie potrzeb mniej aktywnych seniorów przez seniorów-badaczy. W trakcie pierwszego naszego wspólnego spotkania (warsztatowego) rozmawialiśmy o głównych założeniach Projektu i wzajemnie poznawaliśmy się.</i> <i>W trakcie dzisiejszego spotkania chcielibyśmy zaprosić Państwa do rozmowy o potrzebach innych osób starszych mieszkających w mieście - głównie mniej aktywnych. Żeby dobrze przygotować Państwa do pracy jako rzeczników (ambasadorów) spraw senioralnych, musimy poznać oczekiwania mieszkańców wobec miasta, sąsiadów. Z jakimi problemami mogą się borykać? Co jest im najbardziej potrzebne? Co będzie dla nich najważniejsze?</i> <i>W jaki sposób można poznać potrzeby mieszkańców?</i> <i>Najlepiej poprzez realizację badań ze scenariuszem/Kwestionariuszem rozmowy (wywiad kwestionariuszowy)</i> <i>Będą to badania w formule badań w działaniu. To znaczy, że Państwo jako ambasadorowie będziecie mieli okazję zapytać swoich znajomych, sąsiadów, członków rodziny o ich potrzeby. Z naszych doświadczeń wynika, że taki sposób badania społeczności lokalnej jest najlepszy, bowiem badani czują się swobodnie. Poza tym będzie to dla Państwa możliwość przetestowania swoich umiejętności rozmowy.</i>	<u>Lista obecności (prośba o czytelne wypełnienie)</u> Aparat fotograficzny (dokumentacja spotkania)

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „GENERATOR INNOWACJI. SIECI WSPARCIA 2” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt realizowany przez PCG Polska Sp. z o. o. w partnerstwie z Towarzystwem Inicjatyw Twórczych "ę".

	<i>Na dzisiejszych warsztatach chcielibyśmy wspólnie z Państwem stworzyć kwestionariusz rozmowy badawczej, dzięki której moglibyśmy poznać potrzeby innych osób starszych. W trakcie kolejnego spotkania, które odbędzie się w dniu xx lipca zrealizujemy szkolenie z tego, w jaki sposób rozmawiać z mieszkańcami i jak zostać badaczem. Na trzecim spotkaniu porozmawiamy o tym, jak dotrzeć do potencjalnych respondentów i zdefiniować i opisać próbę badawczą.</i> - o Senior przyjmie rolę badacza, który przy pomocy kwestionariusza wywiadu zbiera informacje/konsultuje pewne tematy ważne dla opracowania ostatecznego raportu - potrzeby seniorów w mieście. - o Przedstawienie harmonogramu kolejnych spotkań (z datami i godzinami spotkań), czyli: spotkanie drugie – nauka prowadzenia badania; spotkanie trzecie – dotarcie do badanych oraz kolejne już po przeprowadzeniu badań: interpretacja wyników oraz sposoby prezentacji danych. - o Przedstawienie celu dzisiejszych prac - co będziemy robić dzisiaj i po co (przypomnienie idei projektu oraz wspólna praca nad pytaniami/zagadnieniami do kwestionariusza badawczego). Wzajemna umowa – zasady naszego spotkania, spisanie kontraktu na flipie: – pracujemy do godziny 14.00, – angażujemy się, – słuchamy siebie nawzajem, mówimy pojedynczo, – każdy ma prawo do swojej opinii, – wyciszamy/wyłączamy telefony komórkowe, – w razie konieczności można wstać od stołu, nie trzeba czekać na przerwę.	
10 min	Przypomnienie – prezentacja – najważniejsze elementy innowacyjnego projektu	Prezentacja

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „GENERATOR INNOWACJI. SIECI WSPARCIA 2” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt realizowany przez PCG Polska Sp. z o. o. w partnerstwie z Towarzystwem Inicjatyw Twórczych "ę".

Chcielibyśmy teraz pokazać Państwu, w jaki sposób można badać grupy ludzi.

Badania ilościowe:

Badania ilościowe, to badania, które mogą być przeprowadzane wśród dużej grupy badanych. Pozwalają na uzyskanie odpowiedzi na podstawowe pytanie "ile?", np.: Ile starszych osób w tygodniu kupuje lekarstwa?, Ile starszych osób zna adres najbliższego CASa?, Jak często seniorzy spotykają się z osobami bliskimi? itp. Badania ilościowe, pozwalają na ustalenie częstotliwości występowania danego zjawiska.

Pytanie do uczestników warsztatów: Proszę o podniesienie ręki wszystkie osoby, które lubią czytać książki (oglądać seriale).

Badania jakościowe:

Badania jakościowe stosowane są, gdy chcemy uzyskać odpowiedź na pytania "jak?", "dlaczego?", np.: Dlaczego zachodzi dane zjawisko?, Dlaczego starsze osoby często stają się coraz bardziej bierne?, Jak można pomóc osobom starszym w nawiązaniu relacji z innymi osobami? Jakie uczucia wywołują kontakty z przedstawicielami innej generacji?

Badania jakościowe służą interpretacji emocji i głęboko ukrytych motywów działań. Pozwalają na identyfikację określonych zachowań, pokazują wzory myślenia, postępowania, przyzwyczajenia i reguły działań. Pozwalają na poznanie ukrytych motywów działań i wyborów, np.: konsumenckich.

Podchodzimy do 2-3 osób i pytamy o to, dlaczego lubią czytać książki?

- omówienie głównych metod badań (skupiamy się na podstawowym rozróżnieniu badania ilościowe (ile?, w jakim

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

	stopniu?, jak dużo?), badania jakościowe (dlaczego? w jaki sposób?) - omówienie głównych pytań: otwarte, zamknięte, półotwarte, pytania na skali, pytania metryczkowe – przykłady i prezentacje.	
15 minut	Przerwa	
35 minut	Praca nad pytaniami/zagadnieniami do kwestionariusza badawczego (kwestionariusza rozmowy/wywiadu) Informujemy, że dziś na warsztacie uczestnicy będą pracować nad kwestionariuszem, scenariuszem rozmowy dla innych seniorów, a ich pomysły zostaną później przekształcone w kwestionariusz wywiadu – zobaczą go podczas następnego spotkania warsztatowego. Dzielimy uczestników na 6 grup (wg stolików, przy których usiedli) <u>Gwiazda skojarzeń</u> Na flipie rysujemy koło i wpisujemy w nim pytanie: OD CZEGO ZALEŻY JAKOŚĆ ŻYCIA SENIORA w mieście? W grupach uczestnicy wypisują kategorie/obszary, następnie odcytujemy dopytując kolejne grupy do wyczerpania obszarów, na koniec redukujemy do 5-6 najważniejszych obszarów. <u>Każda z grup pracuje nad jednym zagadnieniem:</u> 1. Samopoczucie osób starszych (związane ze zdrowiem, kontaktami z innymi osobami, samotność)	Papier flipchartowy, pisaki Tytuły zagadnień (6)

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

	2. Zainteresowania os. starszych / ich aktywność (pasje, hobby, sposób spędzania czasu wolnego) 3. Potrzeby osób starszych (życie codzienne osób starszych) 4. Trudności osób starszych w życiu codziennym 5. Z jakich kanałów komunikacji korzystają os. starsze, gdzie szukają informacji, co jest dla nich wiarygodne 6. Sytuacja ekonomiczna seniorów. <i>W ramach swojej pracy powinni się Państwo zastanowić, jakie pytania można byłoby zadać osobom starszym w podanej tematyce (przykładowa wstępna lista pytań) oraz jakie odpowiedzi mogłyby zostać przez nich udzielone (tzw. Kafeteria odpowiedzi). Burza mózgow, dyskusja w grupie z zapisem pytań i potencjalnych odpowiedzi.</i> Prezentacja prac grupowych na forum.	
60 minut	Prezentacje grupowe (po 10 minut na grupę), dyskusja plenarna nad uzupełnieniem pytań i uzupełnieniem listy wypowiedzi.	
5 minut	Podziękowanie za udział + informacje, że na podstawie dzisiejszej dyskusji i zebranych wypowiedzi zostanie skonstruowane narzędzie badawcze – które uczestnicy poznają na następnym spotkaniu. Przypomnienie o dacie kolejnego spotkania (xxx lipca w godzinach xxx w Urzędzie Miasta).	

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „GENERATOR INNOWACJI. SIECI WSPARCIA 2” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt realizowany przez PCG Polska Sp. z o. o. w partnerstwie z Towarzystwem Inicjatyw Twórczych "e".